

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno	Din 25.—
za inozemstvo	Din 35.—

Oglasia:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6tm dinarjev.

**Letnik VII., štev. 26.
Četrtna
„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:**

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetsko-delavske zveze
—
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Zakaj so delavske množice zgubile zaupanje v socializem?

Oglejmo si malo državno gospodarstvo, kako se zrcali v letnih proračunih v zadnjih sedmih letih po prevratu:

Pregled državnega gospodarstva zadnjih 7 let.

Leta	v milijonih dinarjev						
	Dohodki	Izdatki	Deficit	Dolgovi	Izdatki za vojaštvo	% posred- nih davkov	% neposr. davkov
1919/20	1.195	3.695	2.500	15.000	570	70	30
1920/21	3.994	7.718	3.724	19.000	1.120	74	26
1921/22	7.718	7.718	—	20.000	—	78	22
1922/23	6.934	6.934	—	21.000	—	80	20
1923/24	6.934	6.934	—	25.000	—	84	16
1934/25	10.405	10.405	—	30.000	—	86	14
1925/26	11.910	11.910	—	36.000	2.248	90	10

Iz tega pregleda vidimo, da so se državni dohodki in izdatki silno povečali. Iz zneska nekaj nad 1 milijardo smo prišli na skoro 12 milijard. Povečali so se pa tudi dolgovi: od 15 smo prišli na 36 milijard. SHS je vedno bolj kolonialna država svojih upnikov: Anglije, Francoske in Amerike in tistih naših »narodnih državotvorcev«, ki imajo svoje kapitale naložene v tujih državah.

Dalje vidimo, da je odstotek posrednih (= indirektnih) davkov, torej onih, ki težijo predvsem delavno ljudstvo in ki so najkrivičnejši, zrastle od 70 % na 90%! In vidimo, da so se izdatki za volajstvo silno pove-

čali: od pol milijarde na 2¼. In vse to naj bi delavce nič ne brigalo? Ali je še mogoče, da bi delavci sledili tistim demagogom, ki govorijo »proti politiki«, da imajo sami proste roke za svojo protirazredno, protidelavsko politiko?

Povedali smo, da so se razredne politične moči v SHS v zadnjih 7 letih silno spremenile. Pred 7 leti je bila srbska buržuazija gospodarsko popolnoma na tleh, a politično zelo slaba. Prečanska buržuazija pod sekvstrom ali gospodarsko kontrola in politično odvisna od malomeščanstva. Vse tovarne v Srbiji razrušene, železnice razdrapa-

ne, prebivalstvo golo, boso, oropano. Vojska popolnoma onemogla in utrujena od 10-letne vojne, 60% inteligentnih in ročnih delavcev ubitih ter četrtina kmečkega ljudstva pobita ali od epidemij pokošana.

Ali tudi prečanska buržuazija je bila uplašena od ruske in madjarske revolucije ter se je bala oboroženega ljudstva, ki je fronto zapustila z orožjem v rokah. Delavno ljudstvo po mestih in na deželi pa je bilo revolucionarno razpoloženo. Trumoma je napolnilo takrat (o Veliki noči 1919) združeno Socialistično delavsko stranko Jugoslavije (komunistov), v kateri so manjkali le Slovenci ter takrat še ostro opozicionalne kmečke organizacije.

Že pod vplivom tako razpoložene-
ga ljudstva je bila buržuazija prisil-
jena dati koncesije: agrarno refor-
mo, proporcionalne volitve v konsti-
tuanto, delavsko zavarovanje in dru-
ge reforme, ki so zaslepile nekatere
naše stare voditelje, da so izgubili iz
glave glavne socialistične principe.
Namesto, da bi ta, za delavsko gibanje
tako ugoden čas izkoristili ter orga-
nizirali zavedno delavstvo v močne
socialistične organizacije, širili pro-
sveto med nje, utrdili gospodarske
delavske organizacije itd., so Kristan,
Korač in Bukšek vstopili v vladu za
neznatne drobtinice. Mesto, da na čelu
velikih delavskih organizacij vo-

Obleke

kupite najugodnije pri

Jos. Rojina
Liubliana

dijo dalje razredni boj in skušajo z razrednim bojem razširiti koncesije, utrditi delavske organizacije ter izvesti agrarno reformo, delavsko zavarovanje, samoupravo pokrajin itd. — kar je vse na papirju buržuazija v prvem strahu obljubila — so se zdru-

Gospodinje,

poskusite izvrstne testenine, ki se dobivajo zanesljivo samo v originalnih zavojih in pod varstveno znamko:

Pregled organizacij SSJ in KDZ od decembra 1924 do maja 1925

(vpoštevajo se samo člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale centralnemu tajništvu SSI in KDZ v Ljubljani).

[illegible]

žili z buržuazijo in začeli propagirati razredni mir, mesto razrednega boja. Tako se je rodil ministerializem. Za zeleno mizo, proti volji širokih mas, je par voditeljev naše stranke skupaj z buržuazijo odločevalo o najvažnejših vprašanjih. Skupaj s kapitalističnimi strankami so za zeleno mizo sklenili oddati vso moč belgrajski buržuaziji ter so na ta način postali očetje današnjega hegemonističnega centralizma, ki ne more drugače vladati, kakor z reakcionarnimi metodami.

Ni čuda, da se je v vrstah delavstva začel širiti odpor proti ministerializmu in proti nedemokratičnemu postopanju v delavskih organizacijah, ki je ministerializem rodilo. Na strankinem zboru 1919. leta, ki se je vršil za časa ministrovanja Kristana in Korača, je bilo jasno, da večina delegatov obsoja tako politiko. In vendar je opozicija pod vodstvom Golouha in Petejana dopustila sprejem tako neodločne resolucije, ki je še nadalje omogočila tako politiko, navzlic temu, da je srbsko in hrvaško delavstvo kompaktno bilo proti ministerializmu ter ga na svojem kongresu o Veliki noči v Beogradu enodušno obsodilo.

Tako ta spor, ki je bil načelen — a ne oseben — ni bil rešen na kongresu. Opozicija se je nadaljevala pod vodstvom Štebija, Žorge, Golouha in Lemeža v ljubljanski organizaciji. Ti so s svoje strani napravili veliko napako, da so razcepili organizacijo, ne da bi pričakali skupnega kongresa in da bi pravilno na kongresu dobili za svoje ideje večino. Tako se je odcepilo takrat, to takrat levo krilo socialistične stranke. Kaj je bilo bolj naravno, kakor, da se je to levo krilo združilo s takrat še kompaktno Socialistično stranko (komunistov) na Vukovarskem kongresu? In vendar so ravno prejšnji voditelji levice temu nasprotovali iz oportunističnih razlogov ter dali na ta način močno moralno oporo desnemu krilu srbskih in hrvaških socialistov (— ki so danes že vsi v kapitalističnem taboru), in se kmalu na to grupirali v opozicijo in izdali takozvani manifest opozicije.

Uspeh pri volitvah v konstituanto je preslepil večino takratnega vodstva komunistične stranke, da je kljub »Obznani« izključila iz svojih vrst celo opozicijo in s tem dala povod k splošnemu razkolu med delavskim gibanjem v času poostrene ofenzive kapitala.

To razkolniško gibanje se je še povečalo za časa terorja in zakona o zaščiti države, ko je bilo stranki onemogočeno vsako javno delovanje. To so izkoristili »levo« - frazerski elementi ter z lažnimi poročili, mahinacijami in intrigami a deloma tudi s puči vzeli vodstvo stranke v svoje roke ter v kratkem času uničili to kompaktno in široko, dasi še dokaj primitivno revolucionarno gibanje.

Marsikateremu delavcu vse to ni znano. Kdor pa je pazno čital »Naprejek«, ki je še od vseh delavskih časopisov prinesel najobjektivnejša poročila o vseh teh stvareh, bo ves pokret razumel. A samo na ta način je mogoče razumeti tudi današnje stanje in nalogo delavskega razreda.

Vidimo torej jasno, da so do današnjega stanja privedle zmote, ki so jih krčevito branili starejši voditelji naše stranke.

Zmote v delavskem gibanju se lahko obdržijo samo potom demagogije, potom pučev, potom laži, potom prevar in intrig, ali pa potom korupcije.

Vse to pa je mogoče samo v oni organizaciji, kjer člani ne mislijo z lastno glavo, kjer ni zavednosti; ker vse to so kapitalistične, a ne proletarske metode boja.

Zavednost je glavno. Kdor je zaveden — je organiziran in organiziran samo skupaj z zavednimi, on hoče sodelovati, a ne samo gledati. Zavednost in organiziranost — to je edino orožje za delavski razred. Socialistične principe je treba poznati ter se po njih ravhati.

Če vlada v stranki zavednost in organiziranost (smisel za zavedno organizacijo) potem vlada v stranki tu-

di prava proletarska demokracija. Ker ni bilo zavednosti, ni bilo proletarske demokracije pod starim vodstvom naše stranke. Ker ni bilo zavednosti, ni bilo prave proletarske demokracije v komunistični stranki.

Glejte, samo to je treba razumeti in ustvariti proletarske organizacije na teh socialističnih načelih, pa bo delavstvo zopet dobilo zaupanje v socializem. Zaupanja pa ne more dobiti, če ni načela javnosti, potem katerega bo delavstvo uvidelo, da vlada v njegovih organizacijah proletarska demokracija in da torej delavstvo samo v njej odločuje, če le hoče sodelovati.

Vse skupaj pa brez poštenosti nič ne pomaga. Zato mora imeti proletarec vero v svoj razred, vero v socializem ter se boriti samo zato, ker je prepričan, a ne zato, ker je plačan. Da bi pa bila izključena vsaka nepoštenost, morajo biti javni računi, mora vladati progresivni davek, se mora vsaka nepoštenost takoj razkrinkati, a ne čakati, da nam ona razdre organizacijo.

Naj nasprotniki naši lažejo in obrekujejo naše gibanje kolikor jim drago! Navzlic temu bomo zmagali, ne le zato, ker smo sposobni, temveč zato, ker se držimo načel socializma. In socializem je samo eden, on mora zmagati. Zavedni delavci naj pomagajo, da se to zgodi čim prej. Čim bolj bodo pomagali, tem preje bodo delavske množice dobile zopet zaupanje v našo stranko.

(Po govoru s. Klemenčiča v Črni.)

O domovina, kako si konzervativna!

Tako mislim vsak večer in ne morem zaspati. Veseli in žalostni spomini me prevzamejo: kako je bilo, ko sem bil še otrok, ko še nisem vedel, kako se kruh služi — in kako sem polagoma spoznaval sedanjí družabni red: na tej strani so bogataši, ljudje, ki imajo denar, blago in pravice, na drugi strani so pa reveži, ki delajo za obe skupini. Delavno ljudstvo dela, dela, pa nima nič od tega, še toliko ne vselej, da bi se krepirja do sitega najedlo, a oni drugi si lahko privoščijo vse.

Sedaj, ko za to razliko vem, ko vidim, slišim in čitam, ko občutim sam ta v nebo vpiočji greh, mi srce ne da, da bi ostal miren. Kliče me vest v boj za pravico.

Gledam iz daljave v domovino, kako kradejo proletarce svobodo, ko ima vendar vsak proletarec prav tako pravico do nje, kakor oni, ki nad nami vladajo. Kdo je kriv, da je tako? Tvoja nezavednost, proletariati!

Vse to vem in sem o tem prepričan. Občutim, kakor da bi bilo telo prešibko za srce, ki bije za svobodo, premajhna glava za misli, ki se razvijajo o tem, kako krivico odpraviti in skoro obup me navdaja. Če bi jih mnogo o tem premišljevalo, bi boj za pravico ne bil tako naporen, veliko lažje in hitrejši bi se bližali cilju, za katerim stremijo že milijoni in milijoni zavednih delavcev. A še vedno je več takih, ki križem rok čakajo na odrešenika, od katere strani da bo prišel, sami pa ne delajo za odrešenje. Kdor le čaka, ne koristi sebi, ne drugim, škoduje pa vsem zavednim.

Ko sem čital, da je bila proslava Dela v več krajih prepovedana, me je to silno zadelo. V Celju in drugod niso smeli nesti zastave v sprevedu, drugod niso smeli delati medklicev, kakor n. pr. v Hrastniku, ko je vladni komisar takoj pričel iskati onega, ki je zavpil: Proč z vojno! To je pravzaprav sramota, ki bi jo obsodil ves kulturni svet, če bi le zvedel zanjo. Prav tako strašno je tudi, da je vlada obdavčila delavske zasluzke. Državni dolgovi znašajo 30 milijard in 297 milijonov dinarjev, če pristejemo še Blairovo posojilo, tedaj ima — ah, »domovina« — 36 milijard 112 milijonov dinarjev dolgov! Pri vsem tem se sliši kot komedija, da se repenčijo pobegli ruski fevdalci, generali in drugi reakcionarci v naši domovini, v katero hočejo zanesti caristične metode, kakor g. Ryndin v Mežici. To je

sramota, da je kaj takega sploh mogoče, še večja sramota je, da nekateri to še podpirajo!

Naj povem, kar mislim sam o vsem tem! — Prvi maj je največji mednarodni praznik, njegovo proslavo je sklenila Internacionala l. 1889, torej pred razmeroma kratkim časom in danes je vendar že znan po vsem svetu. Izmed 365 ozir. 366 dni v letu je samo en sam dan posvečen proslavi Dela! Kaj se pravi, da je posvečen Delu? Vsemu, kar vidiš in slišiš; vidiš hiše, železnice, ogromne tovarne, zrakoplove, ladje, slišiš, kako se vse s hrupom giblje in vrti — vse je naredil delavec. (Seveda se mora šteti k delavcem tudi uradnik in kmet kakor tudi umetnik.) Če bi delo ponehalo, bi razpadlo vse, vsega življenja bi bilo konec. Tak pomen ima delo in tako silno moč. Ko vse to spoznaš in veš, moraš častiti delo, to največjo svetovno silo, in sicer tako, da z dviganjem delavske zavednosti streš okove kapitalizma, ki si prilasča vse sadove dela. Kdor hoče kaj imeti, si mora to z delom priboriti. Posameznik ne more imeti uspeha, zato se moraš organizirati, ne pa čakati na milost! — — —

Glede državnih dolgov bi človek nič ne rekel, če bi bile vlade napravile te dolgove v prid vsem državljanom. Če bi se bil ta denar n. pr. uporabil za zgradbo šol, železnic, tovarn in rudnikov! V južnih krajih države imamo ogromne zaloge različne rude, ki mirno počiva pod zemljo, ne da bi imel kdo koristi od nje. Če bi naša vladna gospoda začela na kaj takega misliti in izvrševati, bi imeli naši ljudje delo doma in bi jim ne bilo treba hoditi na Francosko in v Ameriko s trebuhom za kruhom dela prositi, ali boljše povedano: suženjstva iskati!

Ni pa pravilno, da je požrl te ogromne vsote militarizem. Morilno orožje je veliko dražje kakor kladivo, pero ali papir ali plug. In kak velikanski razloček je med delom morilnega orožja in delom kladiva, peresa ali pluga! — Vojno vojni! —

Krivično je, da dobe Vranlovci državne podpore in državne službe. Kaj naj rečemo k temu domaći invalidi? Mi moramo pa v tujino za kruhom in čim prestopimo državno mejo, nam še tistih grošev, ki nam pripadajo, ne pošljejo več.

Vendar pa naj vladna buržuazija nikar ne misli, da smo še 500 let zadaj, ko so fevdalci delali s kmeti in delavci, kar so hoteli. Smo že tako daleč, da znamo tudi vladati in organizirati boj za pravice.

Proletarci! Na plan, da odpravimo ta krivični družabni red! In to ni mogoče drugače, kakor da se organizirate v svoji edini pravi proletarski stranki SSJ in KDZ. Vse druge stranke so fronte proti vam! Mi se pa javno borimo za pravice vsega proletariata. Zato je dolžnost vseh, ki znate čitati in pisati, da poučite one, ki še ne čitajo, kako je mogoče, da odlože svoje težko breme.

Povejte jim, da brez mednarodnega socializma ni rešitve! Zakaj si sicer hodil v šolo 7 do 8 let in si se naučil čitati in pisati, če pustiš, da leži tvoje znanje mrtvo! Čez teden imaš kramp ali kladivo v rokah, v nedeljo vzameš pa liter v roke! Vse to je naporno in škodljivo! Delaj pošteno 8 ur, drugih 8 ur porabi za izobrazbo, čitaj »Naprejek«, dopisuj mu, razloži svoje težave in misli, širi zavednost s širjenjem socialističnega tiska — potem boš pa lahko mirno ostalih 8 ur počival v zavesti, da si pošteno opravil svoje dolžnosti! — Fr. Oset.

Razno.

r Nekaj popolnoma novega je v današnji tabeli. Člana imamo, ki je plačal nad 100 Din. Tega še ni bilo in najbrž niti ne bo zopet kmalu. Kajti le slučajno je imel ta član neki izreden dohodek in ga je pravilno prištel k rednemu zaslužku in plačal prispevek od cele vsote 3100 Din (od 3000 Din znaša prispevek za samca 100 Din, od presežka 100 Din pa 10%, torej skupaj 110 Din). Seveda bi bil ta dohodek lahko tudi utajil in

plačal svoj prispevek, kakor navadno — pa tega mu njegova socialistična morala ne dopušča, čeprav je prispevek 110 Din pri današnji draginji tudi za tistega velik, ki ima 3.100 Din dohodka. Raznim koritarjem taka požrtvovalnost ne pojde v glavo, zavedni sodrugi se pa nič ne čudijo. Če zaslužijo n. pr. železniški progovni delavci po 800 Din na mesec in plačujejo za stranko po 2 Din, je ta mali znesek zanje gotovo mnogo večja žrtev, nego 110 Din od 3.100 Din. Na tem zgledu se lepo vidi, da je progresivni davek edino pravičen. Zal, da je tako težko računati! Učite se in potem učite tudi druge. Razlagajte mesečne tabele!

r Politični položaj. Po poročilih buržuaznih listov je politični položaj in njegov razvoj odvisen samo od Pašičeve bolezni. V »Slovenec« je g. Pašić zelo bolan, v »Jutru« mu pa gro vsak dan boljše, tako, da pojde kmalu že na letovišče, kar bi pa kazalo, da ima vendarle »Slovenec« prav, kajti g. Pašić je vselej »bolan«, kadar mu ne gre vse po volji. Gre namreč zopet za odločitve, ali naj gredo radičevci že v vlado ali še vedno ne. Ker so bili potrjeni vsi njihovi sporni mandati, bi to kazalo, da se radikalni s Pašičem polagoma pripravljajo, da se objamejo z njimi. Na ta trenutek čakajo težko že tudi Prepehovi in Pucljevi »kmetje, obrtniki in delavci«. Puclj je že prošil za sprejem v radičevski poslanski klub, ker upa, da bo dobil v vladi RR (radičevci in radikalni) mandat za eksploatacijo Slovenije, če bodo samostojni demokracije potem odleteli iz vlade. Pašić menda še ovira popoln sporazum z Radičem, zato njegovo bolezen tako slabšajo in zboljšujejo. Vladni — posebej — in buržuazni novinarji sploh pa imajo posel, ki jih mora pri pametnih ljudeh spraviti ob ves kredit: dokazovati morajo, kakšna velika demokracija da vlada v državi in da je vse odvisno od Pašića, to se pravi, da vlada popoln absolutizem. In komur so taki časopisi dnevná dušna hrana, temu se morajo skisati možgani v čudovit »ajmoht«!

r Parlament ima že proračunske dvanajstine za prihodnje 4 mesece v delu. Zdaj se bo izkazalo, ali je bilo »ogorčenje« buržuaznih strank proti 3½% davku na delo resno ali samo demagogija. Kajti zdaj imajo priliko, da davek na delo zopet ukinejo in sploh uredijo obdavčenje na pravičnejši način: progresivno. O tem vprašanju je bilo v državi dovolj razburjenih debat in protestov, zdaj jih bomo spoznali v dejanjih.

r Interesanten je »Del. kmetiski list«. V zadnji številki napada korupcijo in očita njih politiki koketiranje z demokrati. »Socialist« in »Delavec« sta razglasila protestne shode proti davku na delo pod firmo SPJ in GRSJ in na teh shodih so sodelovali tudi voditelji »Del. - kmetiskega lista«! Fantje, prej bi bili morali nastopiti proti taki »politični nevtralnosti«, zdaj je že prepozno in ste se že izkazali za pomočnike tistih, ki koketirajo z Žerjavom! To dokažete vselej, kadarkoli napravite en sam skupen korak z njimi. Demagogija pa je, če potem protestirate, če pa ni demagogija, ste pa revčki, ki se pustite voditi od demagogov za nos!

r Na Ruskem, kakor pri nas, je potrebno, da se začno delavci bolj zanimati za gospodarstvo. Če ima samo inteligenca vse v rokah, se da le prerada zapeljati h korupciji. Ne tu ne tam si delavci ne bodo izbojevali načela javnosti, če ne bodo sodelovali. Dnjeprska kovinarska industrija je bila pred vojno v rokah delniške družbe. Uprava te družbe je sedaj na Poljskem, podjetje je pa državna last. Delničarji bi dobili podjetje radi nazaj in Rusija je bila zaradi organizacijskih težav (zavednosti je premalo) že mnogokrat prisiljena odstopiti organizacijo dela zlatemu biču, kapitalu. Nevedneži za pošten kruh ne marajo delati, za zlate denarce pa delajo tudi nadure, magari če se pri tem raztrgajo in polomijo. Tako je Rusija že mnogim kapitalistom dala koncesije in jih bo še dala, ker čez noč ne more iz analfabetov narediti zavedne ljudi. Ta proces podpirajo vsi lenu-

hi, ki bi po Kristanovem vzorcu radi imeli kupe zlata, »da bi postali neodvisni«. V dnjeprskem kovinarskem podjetju so zdaj zasačili več inženjerjev in računskih uradnikov, ki so bili plačani od prejšnje delniške družbe, da so zatajevali pravo stanje in kazali podjetje v slabi luči, češ, ne izplača se, kar prodajmo vse skupaj. Če bi bila vlada SSSR na temelju teh lažnivih podatkov sklenila koncesijsko pogodbo z imenovano delniško družbo, bi bil to na eni strani nov dokaz, da socializem ni zmožen urediti organizacije dela, na drugi strani bi pa delniška družba »zaradi izgube« plače zniževala in profite izvažala. Do- tični uradniki in inženjerji so tudi skrivali prave knjige iz predvojnega časa, pravo stanje inventarja, zlasti surovin, in med drugim so tudi skrili 12 pudov dragocene kovine platine (okoli 200 kg). Glavni inženir Šichov in dva knjigovodje so bili obsojeni na smrt, drugi pa vsak na pet let ječe. — Tako bi bilo potrebno tudi pri nas zagrabiti korupcioniste. Žal, da za zdaj imamo še celo »socialistične« organizacije, ki se upajo načelo javnih računov pobijati in v zadnjem času so se s temi »socialisti« združili še tudi »komunisti«. Potem se ni čuditi, če delavska podjetja, v katerih ti gospodje gospodarijo, ne pomagajo delavstvu, ampak kapitalu. Če »naše« zadrage, tiskarne, pekarnice itd. delajo naravnost protidelavsko politiko. Nedavno je glavni vodja teh buržujskih »socialistov« na občnem zboru neke zadrage javno povedal, da so dobiček skrili in ga dali v črni fond, da bodo mogli zidati. Če bi imeli v tej zadrugi pošteni delavci večino, bi se to ne moglo goditi. Nemoralno je že to, če kdo misli, da sme okraštati davkarijo, hujše je pa to, da kdor dela črne fonde za zadrage, jih dela lahko tudi zase in da so ti lahko še dokaj večji. Če dovoli delavstvo, da skrivajo voditelji pravo stanje pred kapitalistično državo, mora vedeti, da taki voditelji lahko skrivajo tudi — pred delavstvom.

V Trbovljah ne bo volitev, dokler ne pristopijo delavci h kaki »državotvorni« stranki. Tako lepo bi bili lahko so šli s svojim poslancem k radikalom, pa niso hoteli. Potem jih je SDS lani 1. junija drugače vabila, pa tudi niso marali. Takoj nato je Žerjavova filialka poskusila z apelom »združiti« delavce pod svoje peruti, pa je združila le našega takratnega predsednika Krušiča s Klenovškom, člani tudi niso hoteli. Letos se je Krušič združil s »komunističnimi« generali, češ, delavci so sili razkola, zato hočejo vsi nazaj k Čobalu — pa ni zopet nič. Končno se je »organizacija« zdaj začela obračati pismeno na naše člane. »Ker te poznamo... te vabimo na zaupni sestanek 29. junija ob 4. popoldne v Delavski dom, tam pristopimo korporativno.« Tako si misli Krušič zbrati nazaj vsaj tisto malo armadico, ki mu je ušla, ko jo je hotel prepeljati k Čobalu in Trb. premogokopni družbi oziroma Slavenski banki. Vse to dela pod firmo »strokovnega zedinjenja«. In ker rudarji ne verujejo, zato pravi, da tudi v Rudarski zadrugi ne bo zanje delal. Saj še do zdaj tudi ni! Tam ima vse združene in tudi denarja se precej zbere, kar se odtrgava. O tem naj Krušič enkrat kaj napiše, smo zelo radovedni!

Dr. H. Tuma v Trbovljah.

(Predavanje 11. junija 1925.)

Kakor velikanska večina inteligentov, tako izjavlja tudi dr. H. Tuma, da ni organiziran nikjer in da ne spada k nobeni struji. Vendar se izdaja za sodruga in hodi predavat o socializmu. Prepričan je, da bo socializem zmagal in zato ga hoče v javnosti na svoj poseben način razlagati, tako, da bo ob priliki zmage lahko trdil, da je že od vsega početka mislil tako, kakor zmagovalci.

Ta žalostna misel pa dandanes ni več razširjena le med inteligenco, ampak že tudi med delavci. To je zaskrivil razdor. Razdor sam, ne posamezni »razdorniki«. Dejstvo, da so socialisti zapustili sodelovanje v organizacijah, to dejstvo je krivo, ne le tisti levi in desni kričači, ki so meta-

Prporočamo trdko Josip PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in rujava platna, šifona, kraval, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prirojanje in za obrezovanje trti.

Na veliko!

Na malo!

li baklje v organizacije. Če bi bilo še toliko kričačev, nič bi ne mogli škodovati, če bi bile organizacije močnejše, če bi bilo delavstvo v njih ostalo in sodelovalo po demokratičnih načelih. Zato je zelo neokusno, če se inteligenti bahajo s tem, da niso nikjer organizirani. Bahajo se s krivdo. Kdor ni nikjer organiziran, je kriv razdora! Če mu noben program in noben pravilnik ni všeč, naj si naredi svojega in naj zbere okrog njega vse, ki se s tem programom strinjajo, ne pa da hvali čakavce, ker sam čaka, da se pridruži zmagovalcem.

Pri vsem tem pa niti res ni, da bi ne bil nikjer organiziran. Advokati so vsi organizirani, morajo biti; njih strokovna organizacija je prisilna. Najbrž je mislil reči, da razredno ni organiziran, ampak da cinca med obema razredoma. Mi niti ne verjamemo, da cinca, ampak se nam zdi, da je popolnoma tam, na oni strani. Kajti vsi nasprotniki razrednega boja so kapitalisti, čeprav imajo svoje organizacije enako po strokah urejene kakor korunovci. Ti so toliko boljše, da se vsaj imenujejo »razredne«, čeprav jim ni za napredek celega razreda. Vsaj besedo imajo, dr. Tuma pa še besede ne mara. Sicer pa — v Ljubljani je dr. Tuma pristaš Kristan-Korunove enotne razbitosti, le v Trbovljah se mu je zdelo, da je to boljše zamolčati.

Predavanje samo je bilo v celoti dobro in poučno. Čim več takih predavanj, tem bolje. Med mnogimi zni je bilo pa tudi mnogo plev in plevele, kar bodo Trboveljčani razčistili, če bodo pridno reševali. Največja napaka je bila ta, da je predavatelj hotel hotel umolčati demokratična načela s tem, da je enako pohvalil oba ekstrema: socialpatriotizem in terorizem. Prvega bolj nedolžno, po strani, drugega pa odločno, ker je mislil, da so Trboveljčani teroristi. Tako n. pr. je izjavil: »Meščanstvo ima v rokah vse, tudi šolo, in že tam nam mladino izpridi. Ni izhoda! Z lepo ne pridemo iz tega!« Da podkrepi to izjavo, je citiral Marksov izrek: »Nikdar ne bo dalo meščanstvo oblasti iz rok brez sile.« Dokazoval je to tudi s prirodo in zgodovino. »Edinole sila je ustvarjala. Pleme je zaslužilo drugo pleme, takrat je nastalo prvo bogastvo. Sila je ustvarila novo kulturo. Naš cilj ni le socializem, ampak komunizem. Marks se je imenoval komunista. Brez sile ni nikdar nastalo nič novega, boljšega.«

Revolucijo je razložil z zgledom: »Voda teče. Če jo kaj zajezijo, se zbira nad jezom, dokler se nabere taka sila vode, da podre jez. Če ste plahi in obupani, ker je reakcija — mislite si, da ste ta voda, ki se nad jezom zbira!«

Tako je dr. Tuma, ki pravi, da ni pristaš nobene struje, skušal še bolj zmešati pojme, zlasti pa je hotel pokazati nasprotje med socializmom in komunizmom. Kakor da bi bil socializem nekaj bolj majhnega, mehkužnega, komunizem pa nekaj velikega, korajžnega.

Da pomeni komunizem skupno last

delavnih in prometnih sredstev, socializem pa način uprave te skupne lasti, tega ne ve, ali pa noče vedeti, ker ne mara, da bi bili socialisti in komunisti eno, kakor so bili pod Marksovim vodstvom. Marks je res komunist, res je bil pristaš skupne in nasprotnik privatne lasti, toda ustanovil je socialistično internacionalo in po demokratičnih načelih je v nji sodeloval. Zmotam se je odločno postavil v bran, ne da bi cincal med levo in desno, da se nikomur ne zameri. Zlasti pa ni nikdar priporočal s silo izpreminjati družabni red.

To je gotovo res, da meščanstvo z dr. Korunom, Kristanom in dr. Tumo vred nikdar ne bo samo izročilo oblasti v roke delavstva. Dokler bomo Kristanu prepuščali n. pr. vodstvo Kons. društva na Slovenskem, se gotovo ne bo tega vodstva odrekel. Zida spodiš pri vratih ven, pa ti pri oknu nazaj pride — enako bi bilo, če bi Kristana s silo spodili. Drugače bi se pa dalo rešiti to vprašanje, tako namreč, kakor uči K. Marks: s silo ideje, kadar se te ideje oprimejo mase. Če bi člani Kons. društva ne bili tako komodni in če ne bi čakali, da pojde Kristan sam s poti, ampak bi sami začeli svoje društvo upravljati, v tem slučaju bi Kristan izročil svojo oblast. Bil bi prisiljen, toda ne z nasiljem, ampak s silo ideje.

To idejo, ki pomeni največjo silo sveta, hočejo izrebiti vsi kapitalisti in njih sorodniki. Zato hočejo iz socializma napraviti socialpatriotizem, iz komunizma pa terorizem. Razredni boj v Marksovem smislu bo prej ali slej dobojevan, to je neizbežno. Ali bo prej ali pozneje, to je v rokah delavskega razreda. Čim prej se bo ločil od buržujev, čim prej bo začel svojo skupno last zbirati in jo sam upravljati, tem prej bosta nehali »svetost« privatne lastnine in »pravica« utrgavati delavcu njegovo edino last, uspeh njegovega dela. Dokler se bodo pa mešali delavci med buržuje in čakali na drobtinice, bodo ostali brez pravic.

Kdor hoče torej pospešiti zgodovinski razvoj, mora revolucionarno sodelovati v razrednih organizacijah. To pa ne pomeni, da mora imeti revolver in bombo, ampak da izpremeni svoje reakcionarne navade; treba je postati resničen komunist, to je, treba je skrbeti za skupno last, ne pa za svojo lastno osebno lastnino. Pa tudi to še ni dovolj. Kajti tako so storili tudi prvi kristjani in nič jim ni pomagalo. Komunizem sam ni dovolj, tudi socializem mora biti zraven. Ker so bili prvi kristjani le komunisti, so znosili svoje imetje na kup, v upravo so ga pa prepustili duhovni in posvetni gospodi. Rimski cesar je tudi postal »kristjan« in s tem je ubil krščanstvo in njegov komunizem. Treba je skupno last tudi skupno upravljati in to se da edino le potom socialističnih organizacij. Kdor ne mara v teh organizacijah sodelovati, ampak prepušča oblast cesarju, papežu, Kristanu in drugim samodržcem, ta ni ne komunist, ne socialist, ampak hlapec imperializma, kapitalizma, reakcije.

Povedati je treba, da je predavatelj omenil tudi slabo stran nasilja, ko je razlagal ruski razvoj v zvezi z italijanskim, ki se je izprevergel v fašizem. A tudi tu je zopet zavozil v terorizem. Pravi, da je fašizem zmagal zato, ker v Italiji ni bilo nikogar, ki bi se postavil in nastavljal svoja prsa. Zelo se moti, če res tako misli! Svoja prsa so Italijani dovolj nastavljali, cesar niso hoteli nastavljal, to je bilo povsem drugo! Malih stalnih žrtev niso hoteli prenašati, skupne lasti niso hoteli ustvarjati in svoje komodnosti se niso hoteli otresti, da bi skupno last tudi skupno upravljali. Rešitve so čakali od posameznikov, zato so dobili posameznika Mussolinija na hrbet.

Voda, ki se zbira med jezom, je za pravo razredno revolucijo zelo slaba primera. Take vode je bilo za časa francoske revolucije dovolj nabrane, pa delavski trpinji niso imeli ničesar od tega, ko so jez podrli; uspeh so pobasali buržuji. Enako je bilo tudi po svetovni vojni. Voda nad jezom namreč molči. Nezadovoljno delavstvo ni

nikaka priprava za razredno revolucijo, če se ne zaveda svojih ciljev in dolžnosti. Tudi zdaj je take vode dovolj nabrane, pa enkrat se utrga jezik, drugič tam, nabrana sila se valja po strugah, ki jih nastavlja kapitalizem, da spelje vodno silo na svoja kolesa. Samo na 8-urnik se ozrimo, pa vidimo, da ga bedno delavstvo samo izdaja in krši! Ali pa pogledimo, kako nezadovoljna je inteligenca! Kadar pa kje jez predre, koristi to vselej le kapitalizmu. Za jezom voda stoji in molči, še usmradi se lahko.

Zavednih organizacij potrebuje delavstvo, ne pa le nezadovoljnosti. V teh organizacijah pa potrebuje prave demokracije, odkritosrčne debate in resnega iskanja prave poti, ne pa buržujskih pridig, pri katerih prihaja do veljave samo mnenje tistega, ki hoče veljati — več ko drugi.

**O BLEKE
O B NA
ROKE
O. B. MESTNI TRG
BERNATOVIC**

**ŠTUDIJA GOSPODINJA
KUPUJE VEDNO
KOLINSKO LUKO
PRVOSTRNI DOMAČI IZDELEK**

Dopisi.

Iz Mežiške doline. (Zopet žrtev dela.) V torek, 16. t. m. se je v rovu Igerčevo smrtno ponesrečil rudar Jožef Bluder, rudar E. Dretnik je pa bil težko ranjen. Čakala sta okoli 25 minut na eksplozijo naboja, ki ni eksplodiral z ostalimi, potem sta pa šla, da poiščeta »fuksa«, ko sta prišla blizu, je pa nastala eksplozija in nesreča. V zadnjih letih se žrtve dela v našem rudniku vedno bolj množijo — dobički pa tudi. Tudi sedaj bodo zvalili vso krivdo na delavce, če bi ne bil Bluder že umrl, bi ga morda še zaprli. Vedno »je kriv« tisti, ki je tepen, oni pa, ki tepe, je nedolžna ovca in navadno še priča ponesrečenecve krivde. Vodstvo mežišk. rudnika opominjamo z vsem poudarkom, naj napravi red, da ne bo več človeških žrtev in invalidov. Tako pa vendar ne gre: Vsako leto se gode nesreče pri streljanju. Poskrbite za dober razstrelilni material, dajte delavstvu tak zaslužek, kakor mu gre, odpravite pretirano priganjstvo, imejte vendar nekaj človeškega čuta! Priporočali bi nekaterim nastavljenecem tudi, da bi šli sami na kako nevarno mesto, pregledali, s kakim materialom in v kakem položaju morajo ljudje delati zato, da lahko drugi svoj »revmatizem« pestujejo in na mehkem fotelju intrige kujejo. Imamo baje tudi »državnega komisarja« pri rudniku, ki naj nadzira podjetnika — če je to resnica, ali ni potem dolžnost »državnega komisarja«, da gleda na to, kako se godi našim državljanom pri nevarnem delu? Socialistični župan v Mežici, ki hodi v družbi z »državnim komisarjem« denuncirati a. Möderndorferja velikemu županu v Maribor, pa naj se odpelje takoj zopet k velikemu županu — magari na občinske stroške — in naj tam tako vneto zahteva zaščito rudarjev, kakor zaščito svojega županskega stolčka. — Rudarji, opazujte in premislite, kaj se z vami godi in zganite sel!

Vrhnika. Na občinski seji dne 14. junija je razlagal naš sodr. Langof v imenu organizacije SSJ in KDZ na Vrhniki v svojem referatu: Ukrepi proti brezposelnosti, da ima veleposesnik in tovarnar Lenarčič že več ko dvajset let koncesijo za izrabo vodne moči v »Peklu« pri Borovnici, ne da bi to silo tudi izrabil. Župan dr. Marolt je potrdil to izjavo sodr. Langofa z besedami, da je bila Lenarčiču izdana koncesija še celo vnovič podaljšana. Vprašati moramo g. velikega župana, zakaj se izdaja koncesija

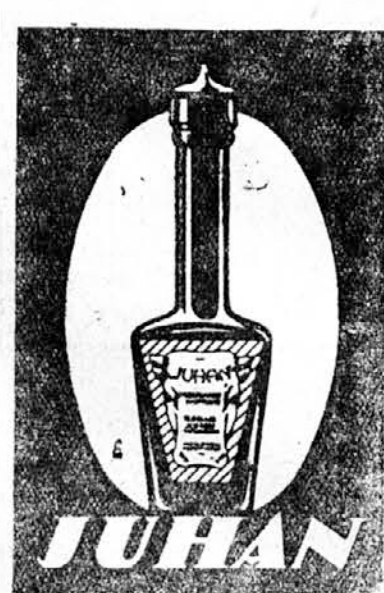
zakaj se podaljšuje človeku, ki je ne misli nikdar izrabiti? Zakaj se Lenarčiču ta koncesija ne vzame, ali pa določi kratek rok, da začne vodno moč tudi izrabljati? Čemu leži torej vodna moč mrtva? Če Lenarčič ne misli ničesar storiti, naj se razve-
lavi podaljšanje koncesije in javno razpiše oddaja te vodne moči. Boljše je, da se dela z inozemskim kapitalom in pridejo brezposelni do za-
služka, ko pa da leži vodna moč kot mrtev kapital. Vprašamo dalje, ali je g. velikemu županu znano, da isti Lenarčič ovira izrabo vodne sile na »Pritiski« na Ljubiji v vrhniški obči-
ni, kjer je stala nekdanja žaga in jo je pustil Lenarčič propasti, ker je z na-
kupom 6 deležev dosegel več ko po-
lovično večino deležev (54 od skup-
nih 100). Tudi ta vodna moč je sedaj neizrabljena. In sedaj se g. Lenarčič poteguje za nov projekt oziroma ovi-
ra zgradbo Kressovega projekta (iz-
rabo padca Unca). Kresov projekt se obravnava že 14 let, Lenarčičev pa niti ni preiskušal. Govori se tudi o neki tesni zvezi g. Lenarčiča ml. z elektrarno na Fali. — Z ozirom na ta dejstva je sklenil vrhniški občinski odbor na predlog sodruga Langofa soglasno, da se pošlje g. velikemu žu-
panu spomenico, da se naj Lenarči-
čevi načrti za nekak njegov novi pro-

jekt zavrnejo, že izdana koncesija Kressovemu konzorciju pa se potrdi, zahteva naj se pa od projektantov, da podeljeno koncesijo tudi izvedejo. G. Lenarčiču pa itak še ostaneta dva projekta v izvršitev: v Peklu in na Pritiski in menda še tretji v Krškem. Ko bo g. Lenarčič to izvršil, bomo radi vzeli besedo nazaj, ki smo jo nekje zapisali, da je on le »mož projektov«, pisatelj znamenite brošure: »Misli o agrarni reformi«, »O zlati valuti« in tisti podjetnik, ki je pred leti imel tako malo zaupanja, v dinar, da je prodajal parkete v dolarjih in švicar-
skih frankih. — Organizirani člani SSJ.

s Zbiralni listek olajša zaupniku, podlagajniku in blagajniku delo-
vanje. Krajevni odbori naj poskrbijo, da jih imajo vedno pravočasno na razpolago. Delo si moramo med seboj deliti in olajšati. Le na ta način bo mogoče odpraviti zamudnike. Če bi teh ne bilo, kje bi že bili!

Lastnik: »Sloga«, r. z. z o. p.
Izdajateljica in odgovorna urednica:
Iza Prijateljčeva
(v imenu izvr. odbora SSJ in KDZ.)
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
27. VI. 1925—2400.

Naročajte „Naprej“!

POPRAVILA

Mehanik
Ivan Legat
specialist za pisarniške stroje
Maribor
samo Vetrinjska ulica št. 30
Telefon šte. 434.

18 let priznane
kapsule „LARUCIN“
zdravilo najsigurnejše gnojno kapavico
(triper) in boleznih mokril. Škollja 20 Din
v vseh lekarnah. Direktno: APOTEKA
BLUM, SUBOTICA.

Domače sredstvo katero Vam je potrebno

in ki bo tudi pri Vas ob vsaki priložnosti pokazalo svoje bolečine olajšajoče dejstvo, je: **LEKANARJA FELLERJA ELSA-FLUID**. — Vrelec močil! — Že 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh slučajih, kjer je masaža potrebna! Odstrani nahod in stori neobčutljivega proli mrzlem zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo! Z zavojnino in poštino stanejo:

1 paket	s 6 dvojnati. ali	2 specialne steklenke	62 Din.
2 paketa	s 6 dvojnati. in	2 specialne steklenke	96 Din.
3 pakete	s 12 dvojnati. in	2 specialne steklenke	130 Din.
6 paketov	s 18 dvojnati. in	6 specialnih steklenk	240 Din.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v **Stubici Donji**, Elsatrg 252 Hrvatska

Za nadopolnilev paketa se priporoča: **ELSA-ŠVEDSKE-KAPLJICE** za želodec, ki pospešujejo prebavo. **ELSA-ZAGORSKI SOK** proti kašlju in bolečinam v prsih.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Najboljši šivalni stroj

je edino le

Grietzner in

Pouk v vezenju brez-
plačno.

Adler za rod-

Večletna garancija.
Delavnica na razpolago

binsko in obrtno

rabo v vseh opremah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prežernovega spomenika)

Češko sukno, žensko volneno blago,
perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.

kupite v prvovrstni kakovosti najceneje
v **Celju pri „Solncu“.**

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drofenik.

Trajne vrednosti

ostanejo ve-
dno darila iz
zlata in sre-
bra, ker obdrže še po preteku mnogih let svojo prvotno vrednost. Ure, verižice, prstani, zapetnice kakor tudi vsakovrsna zlatina in srebrnina, nakli in predmeti za dnevno uporabo, v najlepši in najbolj kakovosti dobijo dobro in poceni pri **Ivrdki Suttner** — Zahlevajte divno ilustrirani cenik, za katerega je treba poslati samo 2 dinarja na:

Odpošiljalnico ur H. Suttner
Ljubljana šte. 990 (Slovenija.)

Za udobnost odjemalcev se morejo za nadopolnilev paketa primolati tudi dobra in fina Elsa-mila lepote in drugi kosmetični preparati lekarnarja Fellerja.

Oglejte si tudi Vi

novi došlo blago za ženske in moške obleke, fine šifone, cefirje, razno perilo i. t. d.

po **znižanih cenah**

v manufakturni in modni trgovini

MILOS PŠENICNIK, Celje, Kralja Petra cesta št. 5.
V zalogi samo pristno češko in angleško blago. — Postrežba solidna.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega cefirja Din 240.—, 20 m trpežnega oksforla Din 290.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 290.—, 20 m krasnega kambrika za otročje in ženske obleke Din 240.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 350.—, 20 m belega platna Din 230.—, 20 m sirovega platna Din 180.— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarina in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnilev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine prosto. Trgovci en gros cene.

Proletarci!

Gostilne in kavarne,
ki nočejo vašega lista,
najbrže tudi vašega
denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

Bolni živci!

Kolikor dni je v letu, toliko je postoj trpljenja za nervoznega, kajli slabi izčrpani živci zagre-
nijo življenje in povzročajo zelo številne bo-
lečine. Zbadanje, omotica, strah, glavobol, brnenje po ušesih, trepetanje oči, težave pri prebav-
ljanju, pomanjkanje spanja, potenje, zbadanje v mišicah, nesposobnost za delo in mnogo po-
jav so posledice izčrpanih bolnih živcev.

Kako se rešimo te nesreče?

S pravim **KOLA-LECITHIN**, ki je za človeštvo vir dobrote. Pospešuje na čudežen način funk-
cije telesa, krepi hrbenični mozek, možgane, mišice in ude ter daje moč in veselje do živ-
ljenja.

V boju za zdrave živce

napravi pravi **KOLA-LECITHIN** mnogokrat ču-
deže, vodi blisvene hranilne snovi do skrajnih
točk proizvodne krvi, poživlja in ohrani mladost
in svežost.

Sicer se pa zamorete sami prepričati, da se
Vam nič neresničnega ne obljubljuje, ker v na-
slednjih dveh tednih pošljem vsakemu kdor mi
piše popolnoma brezplačno in franko majhno
skatljico **KOLA-LECITHIN** in knjigo nekega
zdravnika z mnogostransko dolgo preizkušnjo,
ki se je sam boril s to boleznijo.
Sporočite mi takoj Vaš natančen naslov, nakar
Vam obljubljen pošljem takoj popolnoma brez-
plačno.

Založba: **E. PASTERNAK, Berlin S. O.**
Michaelkirchplatz 13, Abt. 762.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — **Frančiškanska ulica šte. 6**
registrirana zadruga z omejeno zavezo,

Tiskovine

za šole, šupanstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice,
letne zaključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA **LITOGRAFIJA**